

Kela®

Mätt'tõõdi da prizoovnee'kk

Vuä'nkânji da čiölggsânji | 2023

Siiskõs

Mätt'tõõdi da prizoovnee'kk tuärjjõõzz	3
Mätt-teä'gğ	12
Jälstemtuärjjõs da jälstemlââ'ss	16
Mätlläinn	18
Mä'htt puätti vaakte mätt-tuärjjõ'sse?	21
Tuärjjõs škooulmaa'tkid da porrmõõžžid	24
Õllškooulmätt'tõõtti tiõrvâsvuõtthâiddmähss	28
Vuõrâsoummiškooultemtuärjjõs	29
Tuärjjõõzz prizoovnekka	30
Ooccâm da mä'hssem	33
Näai't Kela kääzzkâstt	35

Mätt'tõõdi da prizoovnee'kk tuärjjõõzz

Tän brosyyrâst teâdtet,
mä'htt Kela tuärjjad mätt'tõõttjid
da armeijast kääzzkõ'sttjid le'be siviilkääzzkõ'sttjid.

Brosyyr looppâst lie teâđ tõ'st,
mä'htt tuärjjõõzzid oo33ât.

Brosyyr teâdat lookkâmee'jj 2023–2024 vue'jjest.
Mie'ldd jie leäkku puk tuärjjõõzzi tää'rkes teâđ.

Lââ'ssteâđ nee'ttest da te'lfoonâst

Kela tuärjjõõzzi pirr teâdtet
nuõrttsää'mkiõ'lle adrõõzzâst
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Mätt'tõõtti da prizoovnee'kk
tuärjjõõzzi pirr teâdtet tää'rķben
Kela lää'ddkiõllsaž seeidain
www.kela.fi/opiskelijat
www.kela.fi/asevelvolliset

Jõs tu'st lie kõõčcmõõžž,
vuaitak soi'ttjed kääzzkâ'sttemnâamra
020 692 209

Kela tuärjjözz mätt'tööttja

Kela vuäitt miöttäd mätt'tööttja mätt-tuärjjözz.

Mätt-tuärjjö'sse ko'lle

- mätt-teä'gğ
- mätt-tie'gğ huölteeipâäjös
- mätt-tie'gğ mättmateriaal-lââ'ss
- mättlâäin riikkstaanmöš
- jälstemlââ'ss.

Mätt-tuärjjözz jälstemlââ'zz vuäitt vuäžžad tå'lķ, jös mätt'tâätt ouddmiârkân meermättškooulâst le'be ålggânmin.

Lää'ddjânmmest jälsteei mätt'töötti vuäitt takainalla vuäžžad takai jälstemtuärjjözz.

Jee'res Kela mä'hssem tuärjjözz mätt'tööttja lie ouddmiârkân

- škooulmä'tķķtuärjjös
- mättlâäinpue'rös porrmöštuärjjös.

Ķii vuāžž mätt-tuärjjõõzz?

Vuäitak ooccâd mätt-tuärjjõõzz,
ko alttääk määttaid vuâđđškooul mângŋa.

Vuäitak vuāžžad mätt-tuärjjõõzz, jõs mätt'tõõđak

- lookkjiškooulâst
- ämmtallaš mättstroi'ttlest
- õllškooulâst
- meermättškooulâst.

Vuäitak vuāžžad mätt-tuärjjõõzz še vuâđđškoou'le,
jõs spraavak tu'tkkõs-škooultõ'sse vaalmteei škooultõõzz
le'be räa'vesoummui vuâđđmätt'tõõzz.

Vuõrâslookkjiškooulonii'kkkin mätt-tuärjjõõzz vuei'tte
vuāžžad tâ'lk tõk, koin lij vuõiggâdvuõtt määuste'mes
škooultõ'sse le'be kook sprää've õhttuumtu'tkkõõzz.
Õhttuumtu'tkkõs miârkkšââvv,
što spraavak seämma ääi'j ämmtallaš vuâđđtu'tkkõõzz
da lookkjiškooul.

Jiijjad puätti da kuä'ss-ne puärresi puätti še
vuei'tte vaaikted mätt-tuärjjõõzz vuāžžma.

Jõs puäđak ålggjänmin Lää'ddjännma mätt'tõõttâd,
jiõk takainalla vuei't vuāžžad mätt-tuärjjõõzz.

Jõs mätt'tõõđak ålggjänmin,
vuäitak vuāžžad mätt-tuärjjõõzz Lää'ddjännmest.
Tu'st kuuitâg â'lğge lee'd ouddmiârkkân jälstem
le'be piârkkõskvuõđi diõtt kiiddõs čõnstõõgg
Lää'ddjännma.

Ķeä'st lij vuõiggâdvuõtt määuste'mes škooultõ'sse?

Tu'st lij vuõiggâdvuõtt määuste'mes škooultõ'sse,
jõs teaudak kuhtuid täid mäainaid:

- Ķiõrgtak vuâđđškooul
ee'jj 2021 le'be tõn mângŋa.
- Leäk šõddâm ee'jj 2004 le'be tõn mângŋa.

Puk škooultõõzz jie leäkku määustee'm,
hå't teaudčik mäainaid.
Tää'rkest tuu mättstroi'ttlest,
lij-a tuu škooultõs määustem.

Ķii ij vuāžž mätt-tuärjjõõzz?

Jiõk vuei't vuāžžad mätt-tuärjjõõzz,
jõs vuāžžak ouddmiârkkân täid tuärjjõõzzid:

- reâugte'mesvuõttpei'vvtie'ğğ
le'be reâuggmarkkântuärjjõõzz
- puõzzâlpei'vvtie'ğğ
- säu'rsmâ'ttemtie'ğğ määttääd
- jeältõõgg (ij kuõsk piârjeältõõgg)
- vuärtõöllâmluõvâsvuõttko'rvvõõzz
- mätt-tuärjjõõzz ålggjänmin
- vuõrâsoummiškooultemtuärjjõõzz.

Jõs vuäžžak vuõrâsoummisskooultemtuärjjõõzz,
vuäitak kuuitâg vuäžžad mättlääin riikkstaanmõõžž.
Jiõk vuäžž mätt-tuärjjõõzz ni te'l, jõs

- leäk reâuggviõkkškooultõõzzâst
- leäk mätsuâppmõš-škooultõõzzâst
- leäk prizoov- le'be siviilkääzzkõõzzâst.

Puâccjõõvmmõš

Jõs puâccjõõvak kõõsk mäattai,
vuäitak pää'cced puõžžâlmluâmmu
da ooccâd Kelast puõžžâlmpai'vvtie'ğğ.

Jõs tu'nne miõđât puõžžâlmpai'vvtie'ğğ,
Kela looppat mätt-tuärjjõõzzad automaattlânji.

Armeija da siviilkääzzkõs

Jiõk vuei't vuäžžad mätt-tuärjjõõzz armeija
le'be siviilkääzzkõõzz ääi'j.

Jõs vuäžžak mätt-tuärjjõõzz da alttääk armeija
le'be siviilkääzzkõõzz, i'lmmet tõ'st Kelaa'je.

Kela looppat mätt-tuärjjõõzzad.

Vuäitak ooccâd tuärjjõõzz o'đđest, ko juätkak mäattaid.

Mätt-tuärjjõs lookkjiškooulnekka da ämmta mätt'tõõttja

Kela vuäitt miõttâd mätt-tuärjjõõzz lookkjiškooulmäattaid
da ämmtallaš škooultõ'sse.

Vuõrâsoummilookkjiškooulâst vuäitak vuäžžad tuärjjõõzz
tâ'lk, jõs tu'st lij vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse
le'be spraavak õhttuumtu'tkkõõzz.

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõzz jee'res mäattaid še,
ouddmiârkkân

- mäattaid meermätsškooulâst le'be
liikkeemmätsškooulâst
- valmštõ'tti škooultõ'sse,
ouddmiârkkân TUVVA-škooultõ'sse
- vuõrâsoummi vuâđđmätt'tõ'sse.

Vuäžžak mätt-tuärjjõõzz mie'rräai'j.

Lookkjiškooulmäattaid tuärjjõõzz miõđât
vuõššân kuälmad mätt'tõõttâmee'jj lo'ppe.
Ämmtallaš mäattain tuärjjõõzz miõđât
mäattai veidsõsvuõđ va'stteei ääigas.

Jõs mäattad juätkkje tõn mânia,
tu'st fe'rttai ooccâd tuärjjõõzz lââ'ssääigas jeä'rben.
Jõs valmštõõvak plaanuum ääi'jben
le'be jõõskak mäattâad,
muu'st i'lmmet ää'sšest Kelaa'je.

Mätt-tuärjjõs õllškooulmätt'tõõttja

Vuäitak vuäžžad mätt-tuärjjõõzz, ko spraavak

- õllškooultu'tkkõõzz universitee'ttest
le'be ämmatõllškooulâst
- ämmatõllškooulmäattaid valmštõ'tti,
jânmasi'rddjid jurddum škooultõõzz
- pääđärvvsää'n le'be mättobbvuõđ
õllškooultu'tkkõõzz mânia.

Määttääd veeidasvuõđâst lij ķidd,
mõõn kuu'kk̄ vuäitak vuäžžad mätt-tuärjjõõzz.
Õõut lookkâmee'jj ääi'j mätt-tuärjjõõzz määu'set
takainalla 9 määnpâ'jest.

Što vuäitak vuäžžad mätt-tuärjjõõzz,
määtt â'lğge ouddned.
Kela seu'rrai määttai ouddnummuž.

Mõõn jiännai mätt-tuärjjõõzz vuäžž?

Mätt'tõõtti, ķeä'st jie leäkku pärna,
vuäitt vuäžžad mätttie'ğğ da mättläain
jäänmõsân nu'tt 930 eeu'r määnpâ'jest.
Tät teä'ğğsumm âänn se'st nu'tt 280 eu'rred mätt-tie'ğğ
da 650 eu'rred mättläain.
Mätt'tõõtti, ķeä'st lie pärna,
vuäitt vuäžžad mätt-teägga pärnažpâäjõõzz.

Lââ'ssen mätt'tõõtti vuäitt vuäžžad takai jälstemtuärjjõõzz.

Vuäitak ärvvtõõllâd Kela ne'ttseeidai la'skkeem-mašina
veäkkä, mâ'mmet vuäžžak mätt'tõõtti tuärjjõõzzid (läädas).

www.kela.fi/laskurit

Vuäžžak tää'rķab teäđaid mätt-tie'ğğest, jälstummuž
tuärjjõõzzin da mättläainast tän brosyyr pue'tti seeidain.

Mätt-teä'ğğ

17 ee'kked teâuddam mätt'tõõtti vuäitt vuäžžad mätt-tie'ğğ.

Mätt-tie'ğğ meärra vaaikte

- mõõn äkksaž leäk
- mä'htt jälstak
- leäk-a näittlõõttâm
- lie-a tu'st päärna.

Uu'ccmõs mätt-tie'ğğ lie 8–43 eu'rred mänpââ'jest. Tõn vuäitt vuäžžad 17–19-ekksaž mätt'tõõtti, kää'tt jäälast puärrses å'rnn. Šuurmõs vuei'tlvaž mätt-teä'ğğ päärnate'mes mätt'tõõttja lij 279 eu'rred mänpââ'jest.

Vuâlla 17-ekksaž vuäitt vuäžžad

- mätt-tie'ğğ, jõs päärnažlââ'ss lij loopptum
- mätt-tie'ğğ mättmateriaal-lââ'zz, jõs määtt jiâ leäkku mäauste'mes škooultõõzz.

Mätt-tie'ğğest âlgg mä'hssed piid.

Jiõk kuuitâg jooud mä'hssed mätt-tie'ğğstad piid, jõs tu'st jie leäkku jee'res puätti.

Mätt-tie'ğğ huõlteeipââjõs

Jõs leäk vuâlla 18-ekksaž päärna huõlteei, mätt-teäggsad lââ'zztet huõlteeipââjõõzz. Tõt lij cõhçclookkâmpââ'jest 2023 nu't 122 eu'rred mänpââ'jest da kiddylookkâmpââ'jest 2024 nu't 112 eu'rred mänpââ'jest. Kela meätt tõn automaattlânji.

Mätt-tie'ğğ mättmateriaal-lââ'ss

Vuäitak vuäžžad mättmateriaal-lââ'zz, jõs täk mäain teâuddje:

- Tu'st jie leäkku päärna jiõk-ga leäkku näittlõõttâm.
- Puärrsääd puätti lie õhttsi'žze jäänmõsân 41 100 eu'rred ee'jjest.
- Jõs jälstak puärrsad å'rnn da leäk vuâlla 20-ekksaž le'be jälstak jiõççinad da leäk vuâlla 18-ekksaž.

Jiõk vuei't kuuitâg vuäžžad mättmateriaal-lââ'zz, jõs tu'st lij vuõiggâdвуõтт mäauste'mes škooultõ'sse.

Keä'st lij vuõiggâdвуõтт mäauste'mes škooultõ'sse?

Tu'st lij vuõiggâdвуõтт mäauste'mes škooultõ'sse, jõs teâudak kuhtuid täid mäainaid:

- Kiõrgtak vuâdđškooul ee'jj 2021 le'be tõn mâᶇᶇa.
- Leäk šõddâm ee'jj 2004 le'be tõn mâᶇᶇa.

Puk škooultõõzz jie leäkku mäaustee'm, hã't teâudçik mäainaid.

Tää'rkest tuu mättstroittlest, lij-a tuu škooultõs mäaustem.

Mättmateriaal-lââ'zz vuei'tte vuäžžad še 15- le'be 16-ekksa, hã't sij jie vuei't vuäžžad jee'res mätt-tie'ğğ.

Mättmateriaal-lââ'ss lij nu'tt 52 eu'rred mänpââ'jest.

Jõs vuäžžak ju'n mätt-tuärjjõõzz,
Kela meätt tu'nne mättmateriaal-lââ'zz automaattlânji.
Jiõk â'te taarbãž ooccãd tõn jeã'rben.

Jõs jiõk võl vuäžž ni mõõn mätt-tie'ğğ,
leãša vuãitak vuäžžad mättmateriaal-lââ'zz,
oo33 mätt-tuärjjõõzz mätt-tuärjjõsooccmõõžžin.

Puärresi puãtti

Tuu puärresi puãtti vuei'tte vaaikted tõõzz,
vuäžžak-a mätt-tuärjjõõzz da mõõn jiãnnai vuäžžak tõn.
Sãjjsaž puärresi le'be ouddmiãrkkãn äã'jj
le'be äãkk puãtti jie vaaikãt mätt-tuärjjõ'sse.

Jõs tuu puãrraz lie rãtkkjam,
Kela vãldd lokku tõn puãrraz puãttjid,
keãn å'rnn jãlstak le'be keãn å'rnn mããimõsãn jãlstik.

Õllskooulmätt'tõõtti

Jõs mätt'tõõđak õllskooulãst,
tuu puärresi puãtti jie vuei't uu'ceed tuu mätt-tie'ğğ meã'r
le'be reiddad tõn.
Jõs tuu puãrrsin lie tã'lķ siõmmna puãtti,
tõk vuei'tte vaaikted nu'tt,
štõ vuäžžak jãänab mätt-tuärjjõõzz.

Lookjiškooulãst, ämmtallaš mättstroittlest le'be mättškooulãst mätt'tõõtti

Jõs mätt'tõõđak lookjiškooulãst,
ämmtallaš mättstroittlest le'be meerlažškooulãst,
tuu puãrrsi puãtti vuãi'tte vaaikted mätt-tuärjjõ'sse,
jõs kuãbbaž-ne aa'sšin kuãskk tuu:

- Leãk vuãlla 18-ekksaž.
- Jãlstak puãrrsad å'rnn.

Puãrrsi puãtti vuãi'tte uu'ceed
tuu mätt-tuärjjõõzz meã'r, pãã'jeed tõn
le'be reiddad mätt-tuärjjõõzz vuäžžmõõžž voo'ps.

Jõs jãlstak jiõččĩnad le'be jee'res pããi'ķest ko puãrrsad å'rnn,
tuu puãrrsi puãtti jie uu'ced tuu mätt-tuärjjõõzz,
pe'ce vuãi'tte tã'lķ šuureed tõn.
Puãrrsi puãtti vaaikte kuuitãg tõõzz,
vuäžžak-a mättmateriaal-lââ'zz da
mãttlããin riikkstaanmõõžž.

Puãrrsããd puãtti jie vaaikãt tuu mätt-tuärjjõ'sse,
jõs mii-ne tãin kuãskk tuu:

- Leãk teãuddam 18 ee'ķķed da jãlstak jiõččĩnad.
- Leãk nãittlõõttãm.
- Leãk vue'llãkksaž pããrna huõlteei.

Jälstemtuärjjös da jälstemlââ'ss

Kela tuärjjad mätt'tõõđji jälstummuž määusee'l
takai jälstemtuärjjõõzz le'be mätt-tuärjjõõzz jälstemlââ'zz.

Takai jälstemtuärjjös

Lää'ddjânnmest jälsteei mätt'tõõtti vuäitt vuäžžad
takai jälstemtuärjjõõzz.

Takai jälstemtuärjjõõzz jeät occu
mätt-tuärjjõsooccmõõžžin,
pe'ce tõn vääras lij jiijjâs ooccmõš.
Seämma poorrâmkâdda kuulli
â'cce jälstemtuärjjõõzz õõutsââ'jest.

Poorrâmkoo'ddin juu'rdet oummuid,
kook jälste põõššjen seämma azlmest.
Takainalla poorrâmkâ'dd lij kaallâž,
äävkuiei'm le'be piâr.
Õhtt oumaž še vuäitt lee'd poorrâmkâ'dd.

Poorrâmkâdda kuulli oummi puätti
vaaikte jälstemtuärjjõõzz meärra.
Puätti vaaikte jee'resnalla ko mätt-tuärjjõõzzâst.

Lââ'ssteâđaid takai jälstemtuärjjõõzzâst vuäžžak
Takai jälstemtuärjjös -brosyrrâst da Kela ne'ttseeidain:

www.kela.fi/jalstummus

Vuäitak ärvvtõõllâd Kela ne'ttseeidai la'skķeem-mašina
veäkka, mâ'mmet vuäžžak takai jälstemtuärjjõõzz
(lääddas).

www.kela.fi/laskurit

Mätt-tuärjjõõzz jälstemlââ'ss

Mätt-tuärjjõõzz jälstemlââ'zz vuei'tte vuäžžad
âlggânnmin le'be Ålaandâst mätt'tõõđi.
Sij jälstemlââ'ss lij 210 eu'rred määnpââ'jest.

Jälstemlââ'zz vuei'tte vuäžžad še Lää'ddjânnmest
meermättškooulâst le'be liikkeem-mättškooulâst
mätt'tõõđi, koi määtt lie mäausla
da kook jälste mättstroittel aaztõõggâst.
Jälstemlââ'ss lij nu'tt 89 eu'rred määnpââ'jest.

Vuäitak vuäžžad jälstemlââ'zz da jee'res mätt-tuärjjõõzz
tä'lk mätt'tõõttâm-määnpõõ'jin.

Jälstemlââ'zz vuäžžmest ij leäkku ââ'kķraajj.
Puärssi puätti jie vaaikât jälstemlâssa.

Mätläinn

Vuäitak teäggted määttääd še
vää'ldee'l baankâst mätläain.
Määusak läain määust, ko määttad lie puuttâm.

Vuäitak vuäžžad mätlainnu riikkstaanmööžž,
jös vuäžžak mätt-tie'gğ le'be
vuörâsoummiškooultemtuärjjööz.
Riikkstaanmõš miârkkšââvv,
što Kela mähss läain määust ba'ηkķe,
jös jiök jiöčč pââ'st mä'hssed tön.
Kela kuuitâg pe'rrai läain tu'st mâ'ηηlakast määust.

Oozz mätläain riikkstaanmööžž Kelast.
Vuäitak ooccâd tön seämmast, ko oozzak mätt-tuärjjööz.

Ko Kela lij miöttâm tu'nne
mätläain riikkstaanmööžž, vuäitak jiöčč va'lljeed,
koon baankâst oozzak mätläain.
Ton oölgak jiöčč sagstööllâd läain da tön mäainai pirr,
mâ'te koorg da määustmä'hssem pirr.

Mätläain riikkstaanmööžž vuäitt vuäžžad
še puärraz â'rnn jälsteei 18-19-ekksaž,
hâ't son ij vuäžž mätt-tie'gğ.
Jiöččines jälsteei vuâlla 17-ekksaž še
vuäitt vuäžžad mätläain riikkstaanmööžž,
jös suu puärrsin lie uu'cces puätti.

Vuâlla 18-ekksaž vuäžž läain 300 eu'rred mäanpââ'jest.
Vuâlla 18-ekksaž taarbaš puärrsees miöđtummuž
mätläain kaggmõ'sše.
18-ekksaž da tön puärrsab vuäžž mätläain
650 eu'rred mäanpââ'jest.

Älggânmin mätt'töötti vuäžž mätläain
800 eu'rred mäanpââ'jest.

Mie'rräak jiöčč, kaaggak-a läain
da möön jiännai läain kaaggak öhttân vuâra.

Mätläain koorgid lââ'zztet läinnsu'mme
tön ääi'j, ko vuäžžak mätt-tuärjjööz.
Ko jiök teänab vuäžž mätt-tuärjjööz,
vuäžžak baankâst laask koorgi da läain mä'hssem väaras.

Mätläinnpue'rös

Kela vuäitt mä'hssed vue'zz mätläinstad,
jös čööđtak öllškooultu'tkköözz mie'rräai'jest.
Tön kääčcat mätläinnpue'rössân.

Mätläinnpue'rös lij 40 prosee'nt
tön mätläain meä'rest, kää'tt mâänn pâ'jjel 2 500 eeu'rest.
Mätläinnpue'röözzâst lij jäänmösmie'rr.
Jäänmösmie'rr lij kiddy tō'st,
möön veiddsös tu'tkköözz leäk čööđtam.

Vuäitak vuäžžad mätläinnpue'röözz,
jös puk tak mäain teäuddje:

- Leäk alttääm vuössmös öllškooulmäättääd
1.8.2014 le'be tön mâηηa.
- Čööđtak tu'tkköözz mie'rräai'jest.
- Tu'st lij mätläinn pâ'jjel 2 500 eu'rred.

Jös jiök čööđat tu'tkköözz mie'rräai'jest,
vuäitak kuuitâg vuäžžad mätläinnpue'röözz,
jös tuu määtt lie njuässam primmsallaš mäain diött.

Primmsallaš mäinn lij ouddmiärrkkân puâccjõõvnmõš, leäša tã'lk jõs leäk vuäžžam puõžžâlpei'vvtie'gğ. Primmsallaš mäinn lij še ouddmiärrkkân päärna vuäžžmõš, leäša tã'lk jõs leäk vuäžžam puärrsipei'vvtie'gğ.

Takainalla mätläinnpue'rõõzz ij taarbâž ooccâd. Kela vuõlttad tõ'st tu'nne tu'mmstõõgg, ko leäk valmštõõvvâm õllskooulâst.

Mätläinnpue'rõõzz fe'rttai kuuitâg ooccâd, jõs haa'lääk vuäžžad tõn universitee'ttest cõõdtum vue'llgab õllskooultu'tkkõõzz mâŋŋa.

Jõs leäk cõõdtam tu'tkkõõzz ålggjännam õllskooulâst, i'lmmet tõ'st Kelaa'je.

Korggveä'kkvuõtt

Jõs leäk jõskkâm määttääd da tuu puätti lie occka da tu'st lij mätläinn, vuäitak ooccâd Kelast korggveä'kkvuõđ. Te'l Kela mähss mätläainad koorgid. Tu'st ij taarbâž mä'hssed tõid Kelaa'je määust.

Mä'htt puätti vaaike mätt-tuärjjõ'sse?

Tu'st vuäžžä lee'd puätti seämmast, ko kaaggak mätt-tuärjjõõzz. Oõut ee'jj ääi'j puätti vuäžžä lee'd ee'kkpuädraaj vee'rd. Ee'kkpuädraaj meä'rtâäv tõn mie'ldd, kã'll määnpââ'j leäk kaggâm mätt-tuärjjõõzz.

Ee'kkpuädraaj ii'jjin 2023 da 2024

Vuäitak vuäžžad puättjid kuä'ss täättas ka'ldaree'jj ääi'j. Mätt-tuärjjõõzz da jälstemtuärjjõõzz jeät la'skkuku puättjen.

Tuärjjõsmäänpââ'j ka'ldaree'jj ääi'j	Ee'kkpuädraaj, eu'rred/ka'ldaree'kk
1	35 360
2	33 280
3	31 200
4	29 120
5	27 040
6	24 960
7	22 880
8	20 800
9	18 720
10	16 640
11	14 560
12	12 480

Tää'rkest ii'jji 2023 da 2024 puädraaj (läädas):

www.kela.fi/opintotuki-omat-tulot

Jõs alttäak määttaid le'be valmštõõvak kõõsk ee'jj,
vuäitak vuäžžad rää'jtõõzztaa puättjid
ouddäl määttaad älgmõõžž da valmštõõvvâm mânġa.
Ķiõčč puãdraajid kuuitãg mättmänpõõ'ji ääi'j.
Âân huõl tõ'st, što tu'st lie puätti mätt'tõõttâmääi'j
jäänmõsân 1 040 eu'rred mänpää'jest tuärjjõsmänpää'j
õõl da 3 120 eu'rred mänpää'jest tuärjjõõzzte'mes
mänpää'j õõl.

Kela vuäitt raukkãd tuu se'lvted,
kuä'ss leäk vuäžžam puättjääd.

Jõs jõõskak määttaad kõõsk ee'jj,
tõn mânġa puättjääd vää'ldet lokku tiudd ee'jjest.

Jõs puätti mâ'nne pâ'jjel ee'kkpuãdraaj

Tu'st fe'rttai jiõčč ân'ned huõl tõ'st,
što puätti jie mõõn pâ'jjel ee'kkpuãdraaj.
Jõs tõk mâ'nne pâ'jjel,
Kela pe'rrai mãust leigga mahssum mätt-tuärjjõõzz.
Kela lââ'zzat su'mme, koon pe'rrjet, 7,5 prosee'nt pââjõõzz.

Jõs vuâmšak, što vuäžžak puättjid pâ'jjel ee'kkpuãdraaj,
vuäitak tuejjeed nääi't:

- Oo33 mätt-tuärjjõõzz tã'lĳ vuässa
mätt'tõõttâm-mänpõõ'jin.
- l'Immet Kelaä'je, što jiõk vää'ld mätt-tuärjjõõzz
tuu va'lljeem mänpõõ'jin.
- Maaccãt mätt-tuärjjõõzz tuu va'lljeem mänpõõ'jin
Kelaä'je.

Maaccãt pâi'lmeärresaž mätt-tuärjjõõzzid
pue'tti ee'jj njuhččmannu loopp räija mõõnee'st.

Tuärjjõs škooulmaa'tk'id da porrmõõžžid

Škooulmä'tkktuärjjõs

Škooulmä'tkktuärjjõõžžâst lie jee'res mäain mätt'tõõttjid, koin lij vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse, da jee'res mätt'tõõttjid

Škooulmä'tkktuärjjõs mätt'tõõttja, keä'st lij vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõžž škooulmaa'tkääd, jõs spraavak ouddmiärkkân

- lookkjiškooulmäättaid le'be vuõrâsoummilookkjiškooulmäättaid
- ämmtallaš vuâđđtu'tkkõõžž
- ämmat-tu'tkkõõžž
- valmštõ'tti škooultõõžž, ouddmiärkkân TUVÄ-škooultõõžž
- mättõõlgtum oummid jurddum luõvâs čuõvtemtuâj škooultõõžž.

Keä'st lij vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse?

Tu'st lij vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse, jõs teâudak kuhttuid täid mäainaid:

- Kõõrgtak vuâđđškooul ee'jj 2021 le'be tõn mâḡḡa.
- Leäk šõddâm ee'jj 2004 le'be tõn mâḡḡa.

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõžž, jõs tuu škooulmä'tkk lij õõut ärra uu'ccmõsân 7 kilometred.

Jõs tu'st lie uu'ccmõsân 15 mä'tkkpei'vved ka'ndarmäänpââ'jest, vuäitak vuäžžad tiuddmeärssaž škooulmä'tkktuärjjõõžž. Jõs tu'st lie 10–14 mä'tkkpei'vved ka'ndarmäänpââ'jest, vuäitak vuäžžad škooulmä'tkktuärjjõõžž, leäša tuärjjõõžž mie'rr lij pie'll tiuddmeärssaž tuärjjõõžžâst.

Jõs âânak tuu škooulmä'tkkest õõlmâs jäattlõõgg le'be škoouljää'dtummyž, jiõk takainalla määu's maa'tkinad ni mâid.

Škooulmä'tkktuärjjõs mätt'tõõttja, keä'st ij leäkku vuõiggâdvuõtt mäauste'mes škooultõ'sse

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõžž škooulmaa'tkääd, jõs spraavak ouddmiärkkân

- lookkjiškooulmäättaid
- ämmtallaš vuâđđtu'tkkõõžž
- valmštõ'tti škooultõõžž, ouddmiärkkân TUVÄ-škooultõõžž.

Vuäitak vuäžžad tuärjjõõžž, jõs tuu škooulmä'tkk õõut ärra lij uu'ccmõsân 10 kilometred.

Jõs tu'st lie uu'ccmõsân 15 mä'tkkpei'vved ka'ndarmäänpââ'jest, vuäitak vuäžžad tiuddmeärssaž škooulmä'tkktuärjjõõžž. Jõs tu'st lie 10–14 mä'tkkpei'vved ka'ndarmäänpââ'jest, vuäitak vuäžžad škooulmä'tkktuärjjõõžž, leäša tuärjjõõžž mie'rr lij pie'll tiuddmeärssaž tuärjjõõžžâst.

Što vuäitak vuäžžad tiuddmeärrsaž tuärjjööz, mäinnan lij mä'tkkpeeivi meär lââ'ssen, što tuu määt'kk mä'hsse pä'jjel 54 eu'rred mänpäâ'jest. Te'l mäüsak takainalla maa'tkin jiöčč 43 eu'rred mänpäâ'jest.

Što vuäitak vuäžžad peäl tiuddmeärrsaž tuärjjöözâst, mäinnan lij mä'tkkpeeivi meär lââ'ssen, što tuu määt'kk mä'hsse pä'jjel 27 eu'rred mänpäâ'jest. Te'l mäüsak takainalla maa'tkin jiöčč 21,50 eu'rred mänpäâ'jest.

Vuäitak vuäžžad škooulmä'tkktuärjjööz, hä't-i tuu määt'kk mä'hsse oo'ccab, jös äänak koidne täin:

- Waltti-jäättlök, kää'tt täimmai määngast gäärdest
- He'lsen vuu'd jäättlök HSL
- Tampere vuu'd jäättlök Nysse
- Turku vuu'd jäättlök Föli
- Škoouljää'dtös
- jiöčč järjstum jää'ttemnääll.

Vuäžžak lââ'ssteädaid Waltti-jäättlööggâst addröözâst (läädas)

waltti.fi

Škoouljää'dtummuš miärkkšâäv, što mättstrooi'tel le'be kâ'dd jää'rjast tu'nne škoouljää'dtummuž le'be vuästt tu'nne mä'tkkliippid škooulmätkka. Vuäžžak Lââ'ssteädaid škoouljää'dtummušin mättstroittlest.

Jös tuu äänmest ij leäkku öölmäs jäättlök le'be škoouljää'dtummuš, vuäitak jää'tted škooule tuu jiöčč va'lljeem naä'lin, oudmiärkkân jiijjad aautin le'be puärraz mie'ldd.

Škooulmä'tkktuärjjööz ooccâm

Oo33 škooulmä'tkktuärjjööz OmaKelast:

www.kela.fi/neetest

Huölteejad vuäitt ooccâd tuärjjööz OmaKelast peälstad.

Kela mähss tuärjjööz jää'ttemnäälad mie'ldd vuöi'ggest lippkaupšeeja, mättstroittla le'be tu'nne.

Tu'st fe'rttai jee'rab ooccâd škooulmä'tkktuärjjööz juö'kk lookkâmee'jj.

Pormöštuärjjös

Öllškooulmä'ttöötti vuäitt vuäžžad vuälööz pormöözžin poorrâmpai'kin, kook lie mie'ldd pormöštuärjjöözâst. Mäüsak pormöözžâst uu'ccab, ko čuä'jtak mä'ttööttikoort le'be Kela pormöštuärjjöskoort.

Poorrâmpäi'k, kook lie mie'ldd pormöštuärjjöözâst (läädas):

www.kela.fi/opiskelijaravintolat

Õllškooulmätt'tõõtti tiõrvâsvuõthâiddmähss

Ämmatõllškoouli da universitee'tti mätt'tõõtti
â'lğge mä'hssed Kelaa'je tiõrvâsvuõthâiddmäüs.
Mähss lij nu'tt 37 eu'rred lookkâmpââ'jest.

Tiõrvâsvuõthâiddmäüsain teäggtet Pâ'jjmätt'tõõttji
tiõrvâsvuõthâiddfoond (Ylioppilaiden
terveydenhoitosäätiö le'be YTHS) toi'mmjummuž.
Ämmatõllškoouli da universitee'tti mätt'tõõtti
vuäžža YTHS:st tiõrvâsvuõthâaid.

Kela ij vuõlttâd mäüasast laask.
Ton õõlgak jiõčč mu'stted mä'hssed tõn.

Mähss âlgg mä'hssed 2 vuâra ee'jjest.
Mäü's kïđđlookkâmpââ'j mäüas mââimõõzzâst 31.1.
da čõhččlookkâmpââ'j mäüas mââimõsân 30.9.
Vuäitak mä'hssed mäüas nee'ttest:

www.kela.fi/neettest

Vuõrâsoummi škooultemtuärjjõs

Jõs leäk leämmaž reäuggjie'llmest uu'ccmõsân 8 ee'kked,
vuäitak vuäžžad vuõrâsoummiškooultemtuärjjõõzz.
Tõn meätt Reäuglažvuõttfondd (Työllisyysrahasto), ij Kela.

Lââ'ssteâđaid vuäžžak addrõõzzâst (läädas):

www.tyollisyysrahasto.fi

Jõs vuäžžak vuõrâsoummiškooultemtuärjjõõzz
uu'ccmõsân 8 neä'ttel ääi'j,
Kela vuäitt miõttâd tu'nne mättlääin riikkstaanmõõžž.
Staanmõš lij 650 eu'rred mänpââ'jest.

Jõs spraavak õllškooultu'tkkõõzz
da tuejjääk tõn mie'rräai'jest,
Kela vuäitt mä'hssed pie'kk mättjemlääinstad.
Loogg lââ'zz pääi'kest Mättjemläinnpue'rõs (s. 19–20).

Prizoovnee'kk tuärjjõõzz

Prizoov spraavmõš miärkkšâvv
armeijaa'je le'be siviilkääzkkõ'sse mõõnmõõžž.

Armeijast le'be siviilkääzkkõõzzâst joo'tti vuäžž
kääzkkõspäi'kstes smavv pei'vvtie'gğ.

Tõn lââ'ssen Kela vuäitt mä'hssed sääldatveä'kkvuõđ.
Tõn vuei'tet mä'hssed armeijast le'be siviilkääzkkõõzzâst
joo'ttja le'be suu roodnairuãđid.
Ruätt miärkat prizoovnee'kk pie'llkuei'm.
Ruätt lij še äävkuei'mm,
ķeäin prizoovnee'kkest lij õhttsaž päärnaž.

Kela vuäitt mä'hssed sääldatveä'kkvuõđ še ooumže,
kää'tt puätt älggjänmin Lää'ddjânma kääzkkõ'sse.

Sääldatveä'kkvuõ'tte ko'lle

- vuãđđveä'kkvuõtt
- jälstemveä'kkvuõtt
- jeä'ltemveä'kkvuõtt spesiaalveä'kkvuõtt.

• Lââ'ssen Kela vuäitt mä'hssed mätläâin koorgid.

•

Sääldatveä'kkvuõđ vuei'tte vuäžžad

- prizoovneķ
- pie'llkuei'mm
- äävkuei'mm, jõs kuõi'min lij õhttsaž päärnaž
- prizoovnee'kk jii'jjes päärnaž le'be pie'llkuei'm päärnaž.

Puättji vaaiktõs sääldat teä'gğveäķķa

Sääldat teä'gğvie'kk meärra vaaikte puätti,
koid prizoovneķ da suu roodnairuãđ
vuäžžä kääzkkõspoddân.
Puätti vää'ldet lokku nettmierri'žžen
le'be piidi ķie'ppummuž mǎŋŋa.
Teä'gğvie'kk mie'rr occan
nettpuättjid va'stteei suumin.

Prizoovnee'kk pä'lķķ- da põõrgāsneķpuättjid
lij kuuitāg 300 eeu'r suõjjvue'ss.
Suõjjvue'ss miärkat suum,
koon kääzkkõ'sttjen åarrai vuäitt teä'n'jed mänpââ'jest
nu't, što tõt vaaikat sääldat teä'gğvie'kk meärra.

Vuãđđveä'kkvuõtt

Kela vuäitt mä'hssed prizoovnee'kk
roodnairue'tte vuãđđveä'kkvuõđ.
Vuãđđveä'kkvuõtt kätt kuei'm da päärnai juõ'kkpeivvsaž
koolaid, koid jee'res puätti jie ri'jtte.
Tõk lie ouddmiärkkân porrmõ'sše,
pihttsid da tiõrvāsвуõthãiddma kuulli kool.

Vuãđđveä'kkvuõđ tiudd mie'rr lij nu'tt 733 eu'rred
mänpââ'jest.

Veä'kkvuõđ meärra vaaikte piärru puätti da päärnai mie'rr.

Jälstemveä'kkvuõtt

Kela vuäitt mä'hssed prizoovnee'kk da suu roodnairuãđ
toolkvaž jälstemkoolaid.

Kela vuäitt miöttâd jälstemveä'kkvuõđ
prizoovneka jiõccses tâ'lk,
jõs son lij jälstam jiõččines
3 määnpââ'j ääi'j ouddâl kääzzkõõzz.
Jälstemkoolaid la'skķeet vuâkr, čää'ccmääusaid,
liädggmääusaid, aazzâlmva'sttõõgg, aazzâlmääin koorgid
di piârripõört hâiddamkoolaid.

Jeä'ltemveä'kkvuõtt

Jõs prizoovneķ ij pââ'st mä'hssed päänře
jeä'ltemveä'kkõõzz,
Kela vuäitt mä'hssed jeä'ltemveä'kkvuõđ
arnejja le'be siviilkääzzkõõzz ääi'j.

Spesiaalveä'kkvuõtt da mättlääin koorg

Kela vuäitt mä'hssed prizoovnee'kk roodnairue'tte
ouddmiârkkân tiõrvâsvuõthâiddma
le'be päänaihäiddma õhtteei koolaid.
Tân kääččat spesiaalveä'kkvuõttân.
Kela vuäitt mä'hssed ře prizoovnee'kk da
suu roodnairuâđ mättlääin koorgid.

Jee'res veä'kkvuõđ

Jõs prizoovneķ lij e'ččluõvâsvuõđâst,
son vuäitt vuäžžad puârrsipei'vvtie'ğģid.

Jõs jiõk vuei't vuäžžad sääldatveä'kkvuõđ,
tu'st vuäitt lee'd vuõiggâdvuõtt vuäžžad
takai jälstemtuärjjõõzz.
Tää'rķest ää'sř Kelast.

Ooccâm da mä'hssem

Oo33 mättjentuärjjõõzz, takai jälstemtuärjjõõzz,
řkoolmä'tkkķtuärjjõõzz da sääldatveä'kkvuõđ nee'ttest:

www.kela.fi/neetest

Tää'rķest ooccmõõžžâst,
mõõk meâlđdõõzz tõ'st â'lğģe lee'd.
Meâlđdõõzzid ře vuäitt tääimted nee'ttest.

Vuäitak ooccâd tuärjjõõzzid ře lomaakkin,
koon vuäžžak Kela konttrin da ne'ttseeidain:

www.kela.fi/lomaakk

Kela pää'staddrõs lij

Kela

PL 10

00056 KELA

Vuäitak hâiddad miâlggâd puk aa'sřsääd te'lfoonâst.

Ko Kela lij ķiõtt'tõõllâm ooccmõõžžad,
vuäžžak tu'mmstõõgg domoi.
Tu'mmstõõggâst teâđtet tuärjjõõzz meä'r, vuâđ
da mä'hssempei'v.
Vuäžžak tu'mmstõõgg te'l ře,
jõs tu'nne ij leäkku miõttum tuärjjõs.

Kela mähss tuärjjõõzz tuu baņkktiil õõl.
Mätt-tuärjjõõzz, takai jälstemtuärjjõõzz da
sääldatveä'kkvuõđ
mä'hssempei'vv lij määnpââ'j 1. baņkķpei'vv.

I'lmmet, jös vuâkkad mottai

Jös jie'llmad mottai,
tõt vuäitt vaaikted tuu Kelast vuäžžam tuärjjöözid.
Muuttâs vuäitt kuõskkâd ouddmiärkkân jälstummuž,
puättjid, reâuggmõõžž le'be piârri.

Muu'st i'lmmted muttsin Kelaa'je.
Vuäitak tuejjeed tön nee'ttest, te'lfoonâst le'be konttrest.

Tuu vasttöõzzâst lij vue'zzstad ainsmâtted,
što Kelast lie vuõigg teâđ.
Te'l tuärjjööz mäau'set tu'nne vuõigg šooržen.

Jös tu'mmstöõggâst lij vââ'kk

Jös Kela tu'mmstök lij tuu miõlâst vââgglaž,
vuäitak ooccâd tu'mmstõ'kke muttâz.

Vuäžžak tu'mmstök-kee'rij mie'ldd vuä'ppöõzzid tõi'st,
mä'htt muttâz oo33ât.

Jös tu'st lie kooččmõõžž, vää'ld vuõššân õhttvuõđ Kelaa'je.

Nee'ttest vuäitak

- ooccâd tuärjjöözid
- vuõltteed meâlddöõzzid
- tää'rksted ooccmõõžžad vue'jj
- vuõltteed saaggid
- i'lmmted muttsin
- looppted tuärjjööz.

Näai't Kela kääzzkâstt

Nee'ttest

Loogg Kela tuärjjöözzi pIRR
nuõrttsää'mkiõ'lle:
www.kela.fi/nuorttsaamkioll

La'skked tuärjjööz meä'r:
www.kela.fi/laskurit

Ä'sšed nee'ttest:
www.kela.fi/neettest

Ķee'rjtöõđ ne'ttkääzzkõ'sse

OmaKelaa'je da ääi'jva'rrjumša
fe'rttai tobddeed.
Taarbšak baŋkktiõttid le'be
mobiilstaanõõgg.

Veä'kk ä'sstöõllmõ'sše

Ougglõskääzzkõõzzâst vuäžžak
persoonlaž vuä'pstummuž
da ohjjummuž:
www.kela.fi/ouggloskaazzkos

Vuäitak u'vded nuu'bb ooumže
vuõiggâdvuõđ häiddad aa'sšid
peä'lstad:
www.kela.fi/aassi-haiddmos-nuubb-oummu-pealest

Konttrest

Tää'rkst addröõzzid
da äävaiäärramaai'jid:
www.kela.fi/konttrest

Te'lfoonâst

**Nuõrttsää'mkiõ'llsaž
te'lfonkääzzkõs**
Äävai vu-pi čiâss 9-11.
020 634 4795

Vuäitak kue'đded
õhttvuõttvä'lddemraukkmõõžž
ne'ttpää'stin:
saame@kela.fi

Jee'res kääzzkâ'stemnâamar

Äävai vu-pi čiâss 9-16.

Jeältöõgg.....020 692 202
Jälstummuš.....020 692 210
Meeraikõskksa vue'jj
(vu-pi čiâss 10-15).....020 634 0200

**Mätt'töõttmõš
da prizooV.....020 692 209**

Pe'rrjummuš.....020 634 4940
Pi'rggēemtuärjjõs.....020 692 207
Puärrazvuõtt.....020 692 206
Puõccmõš da koort.....020 692 204
Reäugte'mesvuõtt.....020 692 210
Säursmättmõš da
lää'mestuärjjööz.....020 692 205

Soi'ttummuš da vuârddmõõžž
määus meä'rtâ'vve tuu operaattoor
hä'ddliist mie'ldd.
Loogg lââ'zz:
www.kela.fi/telfoonast

Kela nuõrttsää'mķiõ'lle

Nuõrttsää'mķiõllsa ne'ttseeid:

www.kela.fi/nuorttsaamkioll

Nuõrttsää'mķiõllsa brosyyr:

Jeältõõgg da jee'res jeältõkvuäžžai tuärjjõõzz

■ **Mätt'tõõdi da prizoovnee'ķķ**

Pi'rgģeemtuärjjõs

Puõccmõš da säursmättmõš

Pä'rnnpiârri

Reâugte'mesvuõtt

Takai jälstemtuärjjõs

Ålggjânmin Lää'ddjânma le'be

Lää'ddjânmost ålggjânmid

Nuõrttsää'mķiõllsaž brosyryd vuäitt pri'nttjed
nee'ttest adrõõzzâst:

www.kela.fi/brosyyr